

Mini-Maria Fyrbodal
Verksamhetsbeskrivning
– Uppstart av verksamheten

Sammanfattning

Mini-Maria kommer att vara en mellan kommun och region integrerad öppenvårdsmottagning för ungdomar upp till 21 år med frågor eller problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar. Mottagningen ska även vända sig till de ungas närstående samt till professionella som kommer i kontakt med målgruppen.

Västra Götalandsregionen är huvudman för den del av verksamheten som bedrivs enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). En eller fler av de deltagande kommunerna utsedd kommun/kommuner är huvudman/huvudmän för den verksamhet som bedrivs enligt socialtjänstlagen (SoL).

Verksamheten utgörs av ett team som har i uppgift att svara för verksamheten i hela Fyrbodalsområdet. För att kunna möta lokala önskemål och behov ska Mini-Maria Fyrbodals ha en hög flexibilitet och erbjuda fysisk närvaro i samtliga kommuner på regelbundna tider.

Verksamheten ska arbeta utifrån socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen och annan gällande lagstiftning, riktlinjer och rekommendationer inom området. Det teambaserade och tvärprofessionella arbetet med ungdomarna i verksamheten ska vara centralt. Ingången i arbetet är att samtliga unga som erhåller råd och stöd på mottagningen erbjuds att upprätta en samordnad individuell plan (SIP). Ungdomarna och deras anhöriga ska uppleva en lättillgänglig och sömlös vård med ett helhetsperspektiv på problembilden.

Mini-Maria ska vara en lättillgänglig mottagningsverksamhet dit unga människor och föräldrar söker sig på eget initiativ eller blir hänvisade till för att få råd, stöd och behandling för problem rörande riskbruk, skadligt bruk och beroende. Verksamheten ska utgöra ett komplement till samhällets övriga resurser. Lättillgängligheten ska ge möjlighet till tidig upptäckt och därmed tidiga och förebyggande insatser för att minska risken för beroende, omfattande social problematik och större vårdbehov.

Verksamhetens gemensamma centrala uppdrag ska vara inriktat på tidig upptäckt och stöd och behandling avseende riskbruk och skadligt bruk av alkohol, droger och spel om pengar. När det gäller psykisk ohälsa ska verksamheten behandla ungdomar och unga vuxna som i kombination med problematik rörande riskbruk, skadligt bruk och beroende har lindriga psykiska besvär för att exempelvis förhindra att utvecklingskriser övergår i mer omfattande psykisk problematik.

De sociala insatserna kan bedrivas på uppdrag av kommunerna genom biståndsbeslut eller genom att ungdomar, närstående eller övriga samarbetspartners tar en egen direktkontakt med verksamheten. Behandlare på Mini-Maria ska vid behov kontakta myndighetsutövande socialtjänst i respektive hemkommun.

Insatserna som genomförs inom verksamheten ska vara direkta enskilda behandlande insatser men i uppdraget ska även ett mer utåtriktat preventivt arbete ingå. Arbetet ska utgå från evidensbaserad praktik och bidra till att sprida och generera kunskap om målgruppen.

Innehåll

---

1. Bakgrund	4
1.1 Övergripande mål	4
1.2 Uppdrag	4
1.3 Målgrupp.....	5
1.4 Statistik och utvärdering	5
2. Verksamhetens förutsättningar	5
2.1 Huvudmannaskap	5
2.2 Ledningsansvar.....	6
2.3 Personal	6
2.4 Tillgänglighet och valfrihet.....	6
2.5 Dokumentation och kvalitetssäkring	6
3. Verksamheten vid Mini-Maria Fyrbodol	6
3.1 Verksamheten	6
3.2 Kompetens	7
3.3 Samverkan.....	7
3.4 Verksamhetens insatser och resultat	7

---

1. Bakgrund

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med Mini-Maria Fyrbodals verksamhet är att motverka alkohol- och drogberoende och beroende kopplat till spel om pengar bland ungdomar upp till 21 år. Mini-Maria Fyrbodals ska nå unga människor i ett tidigt skede av risk- och skadligt bruk för att förhindra att detta utvecklas till ett beroende, allvarlig psykisk ohälsa samt att arbeta hälsofrämjande och förebyggande utifrån en tvärprofessionell ansats.

Mini-Maria ska därför vara en lättillgänglig verksamhet med tydliga kontaktvägar som är anpassade till målgruppen. Mini-Maria ska sträva efter att vara välkänd bland unga och deras närstående och att de unga har vetskap om vad de kan få hjälp med på mottagningen. Mottagningen ska även vara känd för de professionella och ideella som arbetar med ungdomar upp till 21 år; som socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård, frivilligorganisationer, polis med flera.

1.2 Uppdrag

Mini-Maria Fyrbodals ska vara en integrerad, lågröskelverksamhet som med hög kompetens och god tillgänglighet ger bästa möjliga hjälp i hela Fyrbodalsområdet till unga och deras närstående när den unge har behov av vård och insatser för risk- och skadligt bruk samt psykisk ohälsa på primärvårdsnivå. Om behov av specialiserad vård, exempelvis av barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri eller beroendevård, uppdrag ska Mini-Maria Fyrbodals genomföra konsultationer och eventuella vårdansvarsflyttningar på ett sådant sätt att den unga och deras anhöriga i möjligaste mån upplever vården som sömlös. Utöver samverkan med den specialiserade vården är samarbete och samordning med andra samhällsaktörer en grund för verksamheten. Mini-Maria ska samverka med socialtjänst, skola, ungdomsmottagning, hälso- och sjukvård, frivilligorganisationer, polis med flera utifrån behovet hos den enskilda ungdomen. Mini-Maria Fyrbodals ska också fungera som en kvalificerad resurs för det lokala förebyggande arbetet mot beroende och psykisk ohälsa hos målgruppen.

Verksamheten har tre huvudsakliga uppdrag:

- 1) **Att erbjuda tvärprofessionell rådgivning och behandling till de enskilda ungdomar och deras närstående som söker sig till eller blir hänvisade till mottagningen.** Insatserna till enskilda ungdomar och deras anhöriga kan ske genom:
  - Rådgivning och behandling i öppna former, utifrån den unges behov
  - Samtal individuellt, med familj/anhöriga samt i nätverk
  - Behandling utifrån manualbaserade metoder enligt rekommendation i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende
  - Medicinsk behandling och bedömning samt hälsofrämjande insatser
  - Drogtester
  - Samverkan med andra aktörer kring den unga och komplettering av befintliga resurser och insatser
- 2) **Att bedriva ett utåtriktat preventivt informationsarbete mot den primära målgruppen (ungdomar) och andra relevanta grupper.** Utåtriktat preventiva insatser kan ske genom:
  - Konsultativa insatser och rådgivning till professionella
  - Gruppverksamhet i form av föräldrautbildningar och informationsträffar för professionella
  - Utåtriktat informationsarbete som syftar till att förmedla samlad kunskap till ungdomar, föräldrar och professionella om bland annat droger, trender i ungdomars

användning av alkohol, droger och spel om pengar samt erfarenheter av rådgivnings- och behandlingsinsatser

- Utveckling av arbetsformer för tidiga och förebyggande insatser
- Utveckling av arbetsformer för att möta ungdomars familjer och sociala nätverk

3) **Att bedriva verksamheten utifrån evidensbaserad praktik samt bidra till att sprida och generera kunskap om målgruppen.** Insatser kan ske genom:

- Att föra tydlig statistik gällande användarvanor av alkohol, droger och spel om pengar hos de ungdomar som skrivs in på Mini-Maria Fyrbodal för att presenteras i en årlig verksamhetsberättelse.
- Att följa utvecklingsmönster i användande av alkohol, droger och spel om pengar bland unga i hela Fyrbodalsområdet, det vill säga hos unga boende i såväl stad som vid kust och på landsbygd.
- Att utveckla arbetssätt och rutiner för att arbetet ska utgå från ungdomen och deras närståendes nytta, perspektiv och erfarenheter
- Att säkerställa förutsättningar för utbildning och fortbildning för medarbetare på Mini-Maria Fyrbodal så att arbetet utgår från beprövad erfarenhet inom professionen samt har stöd i vetenskap

1.3 Målgrupp

Målgrupp är ungdomar upp till 21 år som har utvecklat eller befinner sig i risk för att utveckla ett riskbruk, skadligt bruk eller beroende av alkohol, droger eller spel om pengar samt deras närstående.

1.4 Statistik och utvärdering

Utvärdering av de enskilda insatser som utförs på Mini-Maria ska ske systematiskt och presenteras årligen. Statistik över ungas drogvanor ska föras och presenteras årligen. Utöver detta ska Mini-Maria Fyrbodal årligen följas upp utifrån olika perspektiv. Uppföljningen bör ske på ett för det specifika perspektivet lämpligt sätt, exempelvis en brukarrevision för att fånga brukar- och invånarperspektivet. Samtliga perspektiv som årligen ska följas upp finns listade under avsnitt 3.4 *Verksamhetens insatser och resultat*.

2. Verksamhetens förutsättningar

2.1 Huvudmannaskap

Mottagningen ska drivas i samverkan mellan Västra Götalandsregionen och den kommunala huvudmannen/männen, i enlighet med samverkansavtalet mellan Västra Götalandsregionen och den kommunala huvudmannen/männen. Övriga kommuner inom Fyrbodal ingår hängavtal med den kommunala huvudmannen/männen, och får därigenom tillgång till mottagningen.

Huvudmännen är i lika delar huvudmän för sina respektive delar av verksamheten och samarbetar för ett gemensamt mål. Västra Götalandsregionen är huvudman för den del av verksamheten som bedrivs enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Den kommunala huvudmannen/männen är huvudman/huvudmän för den verksamhet som bedrivs enligt socialtjänstlagen (SoL). De olika huvudmännens ansvarsområden ska vara tydligt uppdelade utifrån profession och lagstadgade skyldigheter för respektive huvudman. Verksamheten samfinansieras. Verksamheten ska drivas i nära daglig samverkan och samarbete mellan huvudmännen. Inriktningsbeslut och verksamhetsbeslut ska fattas i samverkan mellan huvudmännen.

Vid behovsanalys och lokala förutsättningar ska huvudmännen tillsammans komma överens om hur de övergripande målen ska förverkligas.

2.2 Ledningsansvar

Respektive arbetsgivare/huvudman har ansvar för sin personal och ska svara för att verksamheten har en personal- och kompetensstruktur som tillgodoser god vård- och omsorgskvalitet, hög patient- och klientsäkerhet samt främjar kostnadseffektivitet.

2.3 Personal

Den kommunala huvudmannen/männen och Västra Götalandsregionen ansvarar för sin respektive personal och för att de har den utbildning och erfarenhet som krävs för att möta ungas behov och utföra de olika arbetsuppgifterna som förekommer utifrån respektive huvudmans ansvarsområden. Medicinsk, psykologisk och psykosocial kompetens ska knytas till mottagningen och samverka i tvärprofessionella team. Både manlig och kvinnlig personal ska eftersträvas, liksom personal av olika etniskt ursprung. Respektive arbetsgivare svarar för att kontinuerlig kompetensutveckling sker för personalen.

2.4 Tillgänglighet och valfrihet

Alla ungdomar, närstående och samarbetspartners ska ha god tillgänglighet till Mini-Maria Fyrbodal. För att undvika sårbarhet vid sjukdom och annan frånvaro ska Mini-Maria Fyrbodal utgöras av ett team som har i uppgift att svara för verksamheten i hela Fyrbodals område. För att kunna möta lokala önskemål och behov förutsätts att Mini-Maria Fyrbodal har hög flexibilitet och att fysisk närvaro erbjuds i samtliga kommuner på regelbundna tider. Besök bokas i första hand på förhand, men viss tid bör avsättas för "drop-in". Verksamheten ska också utformas för att kunna erbjuda god tillgänglighet med ett gemensamt telefonnummer och via digitala mötesplatser motsvarande Ungdomsmottagningarnas UM Online.

Mini-Maria Fyrbodal ska vara flexibel och kunna möta ungdomar och närstående som har svårigheter att ta sig till mottagningarna och tillgängligheten ska kompletteras med möjlighet till digitala möten. Ungdomarna eller familjerna ska själva kunna välja var besöket sker oavsett kommundillhörighet.

Mini-Maria Fyrbodal ska ha en tillgänglig och informativ hemsida. Hemsidan ska innehålla uppdaterad information om verksamheten, stödet som erbjuds, öppettider, relevanta länkar och kontaktvägar till verksamheten. Via hemsidan ska chattfunktion finnas där personal på Mini-Maria Fyrbodal finns tillgänglig för att svara på frågor från ungdomar och anhöriga på angivna tider varje vecka.

Verksamheten ska även kunna nås per telefon och e-post under sina öppettider. Möjlighet att lämna meddelade ska finnas. Besökare ska kunna lämna återbud till besök via telefon eller e-post.

2.5 Dokumentation och kvalitetssäkring

Alla insatser på Mini-Maria Fyrbodal ska dokumenteras enligt gällande lagstiftning för respektive huvudman.

Dokumentationen av verksamheten följer av det kvalitetssystem som huvudmännen beslutar ska gälla för att tillgodose uppföljningskrav, kvalitetssäkring och fortsatt utveckling av verksamheten.

3. Verksamheten vid Mini-Maria Fyrbodal

3.1 Verksamheten

Verksamheten ska tillhandahålla en god och säker vård på lika villkor oavsett den unges kön, ålder, funktionsnedsättning, social position, etnisk och religiös tillhörighet eller sexuell läggning. Vården

ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskildes värdighet. Verksamheten ska präglas av hög etisk medvetenhet.

3.2 Kompetens

De tvärprofessionella kompetenserna är en av grunderna i Mini-Maria Fyrbodals arbete. Grundkompetensen ska bestå av professionerna socionom eller liknande, sjuksköterska, läkare och psykolog. För att kunna möta ungdomar utifrån deras behov och förutsättningar kräver uppdraget specifik kompetens och erfarenhet om ungdomars sociala och psykologiska utveckling. Kompetens inom ett beroende- och psykiatriperspektiv är nödvändigt för att förstå den grundläggande problematiken.

3.3 Samverkan

Mini-Maria Fyrbodals verksamhet bygger på daglig samverkan och samarbete mellan huvudmännen. Därutöver kommer samarbete och samordning med andra samhällsaktörer att vara en viktig del för att tillgodose ungdomars behov och ska utgöra en grund för verksamheten. Mini-Maria Fyrbodals ska samverka med socialtjänst, skola, ungdomsmottagning, hälso- och sjukvård, frivilligorganisationer, polis med flera.

3.4 Verksamhetens insatser och resultat

Mini-Maria Fyrbodals ska arbeta med ett kontinuerligt utvecklings- och förändringsarbete i vardagen, som syftar till att förbättra verksamheten utifrån målgruppens behov.

Mini-Maria Fyrbodals ska utvärdera och synliggöra sitt arbete och sitt resultat för personal, brukare och omvärld. Verksamheten ska årligen lämna en verksamhetsbeskrivning och årsberättelse till sina huvudmän.

Verksamheten ska årligen följas upp utifrån olika perspektiv:

- Brukar- och invånarperspektiv
- Tillgänglighetsperspektiv
- Verksamhetsperspektiv
- Personalperspektiv
- Ekonomiskt perspektiv

Uppföljningen ska utformas av verksamheten tillsammans med representanter för uppdragsgivarna. Förutom den professionella bedömningen ska brukarnas synpunkter efterfrågas.